

Małgorzata Kowalczyk, Maciej Trzcíński

Raciąż, gm. Tuchola, woj. bydgoskie

Informator Archeologiczny : badania 18, 174

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Odsłonięto wszystkie murowane elementy konstrukcji bramnych i przedbramia. Należą do nich w kolejności powstawania: wschodnia, szczytowa ściana Domu Dużego, mury ceglane pomieszczenia piwnicznego budynku po wschodniej stronie Domu Dużego, fragment filara mostu ceglanoego, fundamenty wschodniego muru kurtynowego, fundament i fragment korony muru wieży bramnej zachodniej, fundament wieży (?) wschodniej, fundament kamienny pomiędzy wieżami bramnymi, fundament ceglany muru mostkowego oraz dwie baszty mostowe.

Na podstawie wstępnej analizy stratygrafii i uzyskanego w trakcie eksploracji materiału zabytkowego, stwierdzić należy, iż rozpoczęta z końcem XV w. praca, po wielu zabiegach modernizacyjnych dokonywanych głównie w XVI w, zakończone zostały z początkiem XVII wieku.

Materiał zabytkowy znajduje się w P.A.K.

PULTUSK - miasto
woj. ciechanowskie

Ciechanowskie Towarzystwo Naukowe
Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Ciechanowie

Badania prowadził mgr Włodzisław Pęta. Finansował NKE Ciechanów. Siódmy sezon badań. Miejska zabudowa drewniana średniowieczna i nowożytna XV-XIX w. Miejski mur obronny XVI w. Zabudowa kościelna przykościelna XV-XIX w. Kościół NMP na Starym Mieście - zakrycia i krypta XVII w.

Kontynuowano prace badawcze w wykopie ul. Piotra Skargi 37a, odsłaniając dalsze relikty zabudowy drewnianej, płoty drewniane ustalające przebieg granic działek własnościowych. Zlokalizowano także drogę gruntową/równoległą do zachodniej murzei rynkowej/. Natomiast w wykopie 2 ul. Wolności 3 (o wymiarach 7 x 4 m) odsłonięto fragmenty drewnianych budynków, resztki płytów z desek dębowych, oraz studnię z XVII wieku, z której wydobyto około 50 naczyń glinianych (całych we fragmentach), kawałki szklanych naczyń (kieliszki, szklanice), kafle płytowe i garnek.

Badania związane z miejskim murem obronnym prowadzone były w kilku miejscach. W ogrodach na tyłach plebani przykościelnej (przy budynku przepompowni wybudowanej w 1982 r.), odsłonięto mur miejski (prawdopodobnie jego zakończenie). Mur obronny od strony miasta ma tylko odsadzkę ceglana, natomiast nie stwierdzono wnek arkad. Od strony rzeki chroniło go umocnienie brzegowe; ułożone poziomo belki umocnione pionowo wbitymi kółkami. Kamienny fundament muru miejskiego ułożony był na ruszcie drewnianym. Być może mniejsza stabilność gruntu była przyczyną zaniedbania dalszej budowy muru. Jego kontynuacja w kierunku północno-wschodnim było umocnienie kamienno-drewniano-ziemne znane już z ubiegłego roku, którego początek stwierdzono przy końcu zachowanego muru obronnego. Umocnienie to spełniało zapewne rolę obronno-ochronną (przeciwpowodziową). Od strony miasta do muru miejskiego dostawione były budynki murowane, których relikty nawarstwały się od XVI do XIX w. Teren dookoła budynków był wybrukowany. Wewnątrz nich zachowały się posadzki z płytek ceramicznych i cegieł.

Pomiędzy ul. Wolności a budynkiem Straży Pożarnej (ul. Staszica 17-19) zlokalizowano kolejne fragmenty muru miejskiego. Odsłonięto basztę (zachował się tylko jej kamienny fundament) oraz partie muru z zachowanymi kilkoma warstwami cegieł. Stwierdzono, że zmienił się rytm arkad - szerokość wnęki około 150 cm (poprzednio 250 cm).

Przy kościele NMP na Starym Mieście od jego północno-wschodniej strony odsłonięto fundamenty zakrycia i krypty z XVII w.

Materiał zabytkowy znajduje się w Pułtusku w magazynach ekspedycji wykopaliskowej CTN.

RACIĄŻ, gm. Tuchola
woj. bydgoskie

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badania prowadziła Pomorska Ekspedycja Archeologiczna UL. Sprawozdanie przygotowali: dr Małgorzata Kowalczyk i mgr Maciej Trzciniński. Finansował UL i UW w Bydgoszczy. Szesnasty sezon badań. Grodzisko - stolica kasztelanii (2 poł. XIII w.).

Prace miały na celu uchwycenie dalszych odcinków drogi otaczającej grodzisko oraz pierwotnej linii brzegowej jeziora. Wykopy usytuowano na terenie płaskim wzdłuż wschodniego i południowego stoku obiektu, nawiązując do wykopów z 1982 r., w których odsłonięto jeden z odcinków drogi. Osiem wykopów o wymiarach 2,5 x 5 m i 2,5 x 10 m wyznaczono zgodnie z przypuszczalnym przebiegiem drogi w odstępach co 5 m. Uchwyciono w nich fragmenty drogi biegnącej na linii północ-południe między podstawą wschodniego stoku wzniesienia grodowego, a brzegiem jeziora. Ślady drogi stanowiła zagłębiona, umacniana faszyną i drobnymi kamieniami warstwa ciemno-szarej próchnicy o szerokości 110 - 120 cm. Powierzchnie drogi przykrywała warstwa osypiskowo-rumowiskowa grubości 70 - 150 cm pochodząca z wałów grodziska.

Dawny poziom jeziora i jego linia brzegowa jest przesunięta w stosunku do pierwotnej w granicach 10 - 15 m. Przestrzeń pomiędzy brzegiem pierwotnym, a podstawą stoku grodu wynosiła 3 - 4 m. Potwierdzają ten fakt badania geomorfologiczne, które wykazały, iż poziom jeziora w okresie funkcjonowania grodu był o 1 m wyższy.

Materiał zabytkowy uzyskany w wyniku tegorocznych badań stanowiły dwa żelazne groty bełto-kuszy, nieliczne fragmenty kości zwierzęcych oraz ułamki ceramiki z III okresu wczesnego średniowiecza.

Badania będą kontynuowane.